

*Steffen Nordahl Lund**

Om semantiske rollers skematik

Abstract

This paper focuses on the dynamic interrelationship between semantic roles. On the basis of a minimalistic set of roles: *agent*, *topos*, *locus*, and *instrument*, inspired by the component grammar outlined by Hanne Korzen, Henning Nølke, Henrik Prebensen and Finn Sørensen, morphological schemes of possible connections between semantic roles in modern French nuclear sentences are proposed within a catastrophe theoretic framework.

1. Indledning

Hensigten med denne artikel er at undersøge semantiske rollers¹ mulige interrelationer i en konsistent topologisk model inden for det katastrofe-teoretiske paradigme. Artiklen griber således tilbage til den allertidligste René Thom og hans anvendelse af matematiske modeller i sprogbeskrivelsen, specifikt til hans morfologiske skematiseringer af verbalhandlingens dynamiske proces, de såkaldte arketypegrafer.² Skemaerne hos Thom, og efterfølgende hos Wolfgang Wildgen³, opererer dog på et dybere organisationsniveau og er uafklarede i henseende til en modelteoretisk bestemmelse af relationerne mellem verbets argumenter i konkret realiserede sætninger.

Inventaret af semantiske roller, som jeg skal gøre brug af i det følgende, henter inspiration fra Hanne Korzen, Henning Nølke, Henrik

¹ Jeg bruger betegnelsen semantiske roller frem for de ofte anvendte betegnelser kasus, dybdekasus, semantiske kasus eller kasusroller, eftersom relationerne mellem sætningers aktanter her betones som et semantisk fænomen og ikke som et syntaktisk eller morfologisk anliggende.

² Thom (1972) og (1980).

³ Wolfgang Wildgen har i flere sammenhænge videreudviklet de Thom'ske arketyper. Se fx (1985) og (1982).

* *Steffen Nordahl Lund*
Odense Universitet
Institut for Sprog og Kommunikation
Campusvej 55
DK-5230 Odense M

Prebensen og Finn Sørensen: "PC-Grammar: an alternative?"⁴ Eksemplerne er som hovedregel også taget herfra og er derfor franske. Det vigtigste for mig har ikke været at præsentere et nyt semantisk rollesæt (markedet bugner allerede af tilbud), men at afsøge muligheden for en skematisering af semantiske roller i en specifik, ikke-arbitrær model-dannelse.

2. Semantiske roller

Verbet kan bestemmes som det centrale sætningsdannende element. Det repræsenterer et semantisk prædikat af relationer mellem forskellige roller, som spilles af prædikatets argumenter (valensled).⁵ Korzen et al. opstiller et sæt af tre sådanne roller: **agent**, **topos**, **locus**. Dette minimalistiske rollesæt udgør de semantiske grundkomponenter i en kerne-sætnings propositionelle indhold og syntaktificeres inden for de grammatiske funktioner: subjekt, (direkte) objekt, og adjekt.⁶ Frie tilføjelser (adjunkter) omfattes ikke af rolleanalysen.⁷

Korzen et al. er meget sparsomme med hensyn til bestemmelsen af de enkelte roller. *Agent* bruges dog i overensstemmelse med den gængse definition (se fx Blake) om den entitet, som udfører/igangsætter en handling, eller som bevirker en tilstandsændring.⁸ Tilsvarende bruges *topos* uspecificeret, men stort set svarende til bestemmelsen hos Blake om den entitet, som: a) foreligger i en tilstand eller undergår en

⁴ (1983, 5-52).

⁵ Jf. Herslund (1996, 14).

⁶ Det er vigtigt at bemærke, at den semantiske dybdestruktur er uafhængig af den syntaktiske kodning, hvilket fx passiv vending af en sætning vil kunne vise. Betegnelsen "adjekt" er introduceret af Michael Herslund og omfatter fem varianter, som ikke kan kombineres indbyrdes: indirekte objekt, præpositionsobjekt, lokativobjekt, subjektsprædikat og objektsprædikat. Jf. Nølke (1994, 94-95).

⁷ Jeg skal ikke her komme ind på det vanskelige spørgsmål om operationelle kriterier til bestemmelse af et givet led som argument, og således impliceret af verbets leksikalske beskrivelse, eller som fri tilføjelse. For en diskussion, se Herslund og Sørensen (1985).

⁸ Blake (1994, 69): "The entity that performs an activity or brings about a change of state.

The robots assembled the car

The crowd applauded

The sun melted the ice

The race was won by the favourite".

forandring; *b*) lokaliseres eller bevæges; *c*) påvirkes eller udføres af en entitet.⁹

Locus-rollen syntetiserer de traditionelle roller som “receiver”, “experiencer”, “source”, “goal”, “location”, “direction”, “moment”, “duration” mv.¹⁰ og skal således opfattes i videste betydning som abstrakt såvel som konkret lokalitet/lokalisering i spacetime: noget anskues i forhold til noget andet.¹¹

I henseende til udfyldningen af rollerne opererer forfatterne med tre typevariable for argumenter: 1° **entitet** (e), som refererer til en eller flere person(er) eller genstand(e) og udtrykkes ved en nominal størrelse; 2° **intension** (i), som betegner en egenskab ved en entitet og derfor ikke har nogen reference, og som udtrykkes adjektivisk ved prædikatkonstruktioner; og 3° **proposition** (p) som kan tilskrives en sandhedsværdi, og som udtrykkes i en sætnings form.¹²

Endvidere opereres der med to typevariable for prædikater: 1° **tilstand** (T) som markerer en konstant relation mellem givne roller; og 2° **forandring** (F) som markerer en ændring af relationen mellem roller.¹³

⁹ Jf. *ibid.*:

a) The sky is blue
The flame grew bright

b) The lion is in the cave
The stone moved
He moved the stone

c) The bird ate the worm
The bird sang a song

¹⁰ Antallet af semantiske roller og betegnelserne for dem varierer betragteligt i de lingvistiske teorier, alt afhængigt af om rollerne, ud fra syntaktiske kriterier, opfattes som grammatiske størrelser eller om de, ud fra semantiske kriterier, opfattes som (univerielle) notionelle størrelser. For en præsentation af lingvistiske teorier om semantiske roller, se Blake (1994, 63-87). Jf. Rasmussen (1996).

¹¹ Korzen et al. hverken nævner eller giver eksempler på anvendelsen af **locus**-rollen om tidslige fænomener, men intet er til hinder for, ligesom **location** hos Blake, også at lade rollen omfatte entiteters placering i tid:

“The vase is on/under/near the table
Australien Day fell on a Tuesday”

¹² Jf. Korzen et al. (1983, 28-29).

¹³ Jf. *ibid.*, 27. Bestemmelsen af prædikatstype svarer således til en bestemmelse af verbets aktionsart som perfektiv, henholdsvis imperfektiv.

De semantiske roller er **relationale** (i modsætning til **kategoriale**) specifikationer af forholdet mellem verbets argumenter. Der kan således opstilles følgende rolleliste:¹⁴

- (1) a. { TOPOS, LOCUS }
 b. { TOPOS, AGENT }
 c. { AGENT, LOCUS }
 d. { AGENT, TOPOS, LOCUS }

Det hævdes, at der ikke gives andre rollekonfigurationer end de listede fire i (1)¹⁵, og det bemærkes, at listen er uordnet i den forstand, at rollerne rækkefølge i den enkelte streng kan byttes om i den syntaktiske kodning. Hver rolle må kun optræde én gang i en sætning (med mindre der er tale om sideordnede komponenter).

I det følgende vil eksempler fra Korzen et al. blive analyseret og indskrevet i en katastrofisk modelteori. I de enkelte tilfælde, hvor jeg går ud over forfatternes bestemmelser, gør jeg opmærksom på det.

3. Semantiske katastrofeskemaer

Thom's morfologiske arketyper skematiserer den dynamiske proces, som betydningen omhandler, i form af lineære snit gennem afhængige, interne variables diskontinuerte udviklinger i de uafhængige, eksterne variables rum. En sådan skemativering opererer nødvendigvis med forskellige **konventioner** i interpretationen af de topologisk rent formelle og abstrakte konfigurationer. Relevant for nærværende skematik er først og fremmest **aktantkonventionen**, som tilskriver de enkelte minima en enhedslig **aktant** (agent, patient, lokalitet, osv.), og **forsinkelseskonventionen**, som lader en aktant eksistere og interagere med andre aktanter inden for grænserne af deres respektive minimas bifurkationsmængde. Til ethvert gennemløb af katastrofernes topologi svarer således en interaktionsgraf, hvoraf Thom afleder sine arketyper.

¹⁴ *Ibid.*, 30.

¹⁵ Restriktionen skyldes anknypningen af de centrale semantiske roller til verbets valens.

Fortolkningskonventionerne i nærværende skematik er principielt de samme som hos Thom:¹⁶ Attraktorerne fortolkes som semantiske rollespecifikationer, og katastroferne fortolkes som transformationer af enhver art mellem de individualiserede, interagerende komponenter. Til forskel fra de Thom'ske arketypegrafiske snit vil skematikken dog i det følgende udfolde interaktionsgrafer i form af aktantielle **veje** eller **baninger** gennem katastrofemængden. Fordelen ved denne repræsentation er en fremstilling med en større grad af overskuelighed. Katastrofernes indbyrdes indlejningsforhold gør det muligt at skematiskere de opstillede semantiske roller i form af én enkelt katastrofe, den såkaldte **sommerfugl**.¹⁷

I Korzen et al. listes de mulige rollekonfigurationer i kombinationer med de to prædikattyper som følger (notationen af argumenttyperne er udeladt for klarheds skyld, men antages at være e i alle tilfælde):¹⁸

- (2) a. T(TOP, LOC)
- b. T(AGT, TOP)
- c. T(AGT, LOC)
- d. T(AGT, TOP, LOC)
- e. F(TOP, LOC)
- f. F(AGT, TOP)
- g. F(AGT, LOC)
- h. F(AGT, TOP, LOC)

Strengene (2 a-d) er alle statiske prædikattyper. De udgør imperfektive tilstande i de implicerede rollers fælles eksistensområde (dvs. inden for

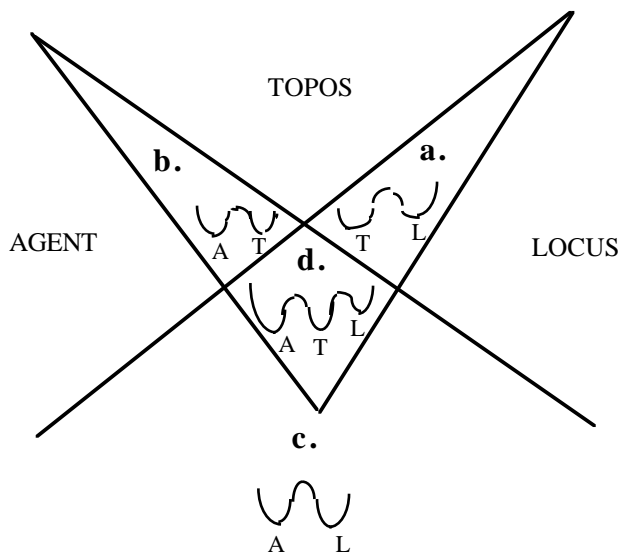
¹⁶ Rolleskematikken rammes derfor også af den kritik, som er blevet rettet mod Thom. Jeg skal ikke udfolde denne kritik her (for en diskussion se Stjernfeldt (1992, 140-142). Kritikken er ikke desto mindre fundamental for hele det frastiske udkast hos Thom og, ligesom de kraftfulde erkendelsesteoretiske problemstillinger, som forskere ved Center for Semiotisk Forskning i Århus har afdækket i relation til morfodynamikkens skematisme generelt, afgørende for rolleskematikkens epistemologiske status: Hvor stammer det semantiske rolleindhold fra, og i hvilken forstand er en semantisk dybdestruktur erkendelig som en kombinatorik af specificerede roller? Spørgsmålene knytter an til bestemmelsen af en formartikulerende skematisme på grænsefladen mellem erfaringsobjekter og erfaringens struktur, herunder til funderingen af en subjektivitet eller proto-intentionalitet til (re-)generering af det erfaredes forskellighed. Jeg henviser til Bundgaards indsigtfulde arbejder (1993a, 58-84); (1993b); (1995, 63-83); (1996).

¹⁷ For en beskrivelse af katastrofeteorien generelt og sommerfuglen specielt, se Lund (1994).

¹⁸ (1983, 34-35).

grænserne af bifurkationsmængden i funktionsrummet). Det giver for de tilhørende eksempler følgende figurationer i sommerfuglens central-snit:

- (3) a. Pierre_{TOP} est à Paris_{LOC}
 b. Pauline_{AGT} admire sa belle-mère_{TOP}
 c. Pierrette_{AGT} appuie sur le bouton_{LOC}
 d. Paul_{AGT} garde son beurre_{TOP} au frigo_{LOC}

Figur 1

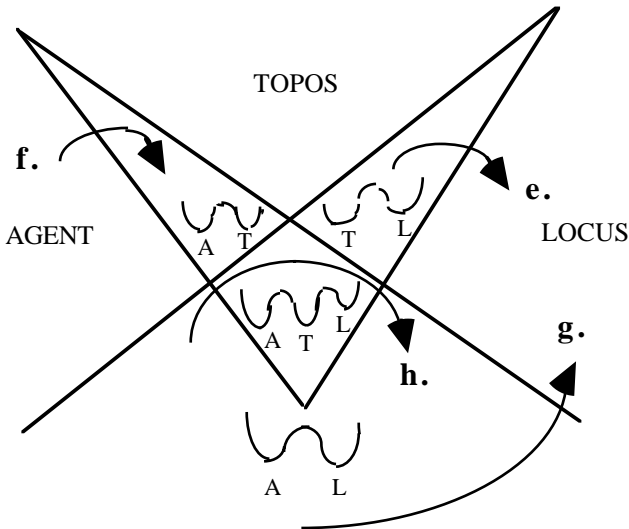
Tilstandenes uafgjorte varen er ustabil: En ændring af imperfektiviteten er altid virtuelt til stede som en katastrofisk mulighed. For skematiskeringen af denne semantik trænger et spørgsmål sig på: Hvilke tilgrundliggende principper styrer tilskrivningen af de specificerede roller til de enkelte attraktorer som en ordnet kombinatorik (A, T, L), svarende til overfladegrammatikkens placering hos Tesnière af subjekt, objekt og indirekte objekt (her adjekt) som henholdsvis førsteaktant, andenaktant og tredjeaktant?¹⁹ Uden en afklaring af rolleskematikkens epistemolo-

¹⁹ Jf. Tesnière (1959).

giske status²⁰ må prosaen nødvendigvis gøre arbejdet som en simpel definition.

Strengene (2 e-h) er dynamiske prædikater af typen F. De tilhørende eksempler lader sig her skematisere som baninger, illustreret ved pile, gennem sommerfuglens katastrofemængde:

- (4) e. Pierre_{TOP} est tombé dans un trou_{LOC}
 f. Pauline_{AGT} répare la voiture_{TOP}
 g. Pierrette_{AGT} entre dans le salon_{LOC}
 h. Paul_{AGT} offre une bière_{TOP} à son oncle_{LOC}

Figur 2

I baningerne e. og g. indoptager en attraktor (**locus**) en anden attraktor (**topos**, henholdsvis **agent**). Hvorvidt den indoptagede attraktors aktant “overlever” bifurkationen som her, hvor **topos** og **agent** må siges at “rummes” i **locus** (processen kan vendes om: Pierre kan kravle op af hullet, og Pierrette kan gå ud ad stuen), afhænger i hvert enkelt tilfælde af verbets ontologiske, denotatoriske betydning. Således er indholdet af

²⁰ Jf. note 16.

tomber substantielt forskelligt fra indholdet af *manger* fx (den indoptagede attraktors aktant lever videre i det ene tilfælde, og opløses i det andet), men morfologisk vil verbalhandlingernes rollesemantik skematiseres i form af den samme baning, da skemaerne ikke angår global ontologi, men temporal fænomenologi.²¹ I en nødvendigvis meget abstrakt dybdesemantisk interpretation “indoptages noget (**topos**) i noget andet (**locus**)”. Om det indoptages i et hul eller i en mavesæk vedrører ikke selve den topologiske skematisering af de rollesemantiske interrelationer som aktualiseret prædikation. Derimod synes det hensigtsmæssigt, som Wolfgang Wildgen, at operere med forskellige interpretationsdomæner i en fortolkning af baningers betydningspotentialer. *Tomber* og *manger* vil her tilhøre to forskellige domæner: det lokalistiske, respektivt det interaktionelle.

Baningen f. skematiserer en transitiv handling, hvor en aktant (**agent**) ved sin gøren **regenererer** en anden aktant (**topos**), dvs. bringer den i stand (“laver” den). Også her gælder det, at skematiseringen kun angår verbalhandlingens fænomenologi. Spørgsmålet om, hvordan **topos** “laves” af **agent** ontologiserer prædikationen. Som rent signifikatoriske, kun tegnbundne indhold er aktanterne ikke givet forud for handlingen, men genereres i og med prædikatet og dets organiserende tildeling af roller til sine argumenter, hvorefter, i scenariet for baningen f., **topos** (bilen i dens reparerede tilstand) realiseres af **agent’s** (Paulines) gøren.

Baningen h. svarer til gavens morfologi: En aktant (**topos**) overføres fra en anden aktant (**agent**) til en tredje (**locus**).²²

4. Semantiske katastrofeskemaer (bis)

Rollelisten i (1) opstiller kun tre roller **agent**, **topos**, **locus** og deres indbyrdes kombinationsmuligheder. Derved opstår der problemer med en sætning som:

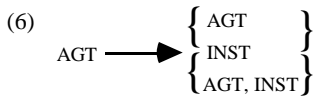
(5) Pierre détruire la voiture avec une bombe

Hvilken rolle spiller *une bombe* i (5)?

²¹ Jf. diskussion hos Stjernfeldt (1992, 109).

²² For en erkendelsesteoretisk kritik af skemaerne se note 16.

Korzen et al. foreslår her at udvide **agent**-rollen i sætninger af F-prædikattypen med rollen **instrument**:²³

Her skal denne afledte rolle fortolkes (og skematiseres) på anden vis.

Lad os først afhandle følgende eksempler:

- (7)
- a. La bombe détruit la voiture
 - b. La main appuie sur le bouton
 - c. Le train transporte le paquet à Lyon

Hos Korzen et al. analyseres *la bombe*, *la main* og *le train* ud fra den indførte ekspansionsregel (6) som **instrument**. Denne analyse er i overensstemmelse med Fillmore's definition af instrument-rollen som "the case of the inanimate force or object causally involved in the action or state identified by the verb".²⁴ Det forekommer dog rimeligt her (og økonomisk hensigtsmæssigt) at analysere sætningerne i (7) inden for rammerne af rollelisten i (1), dvs som:

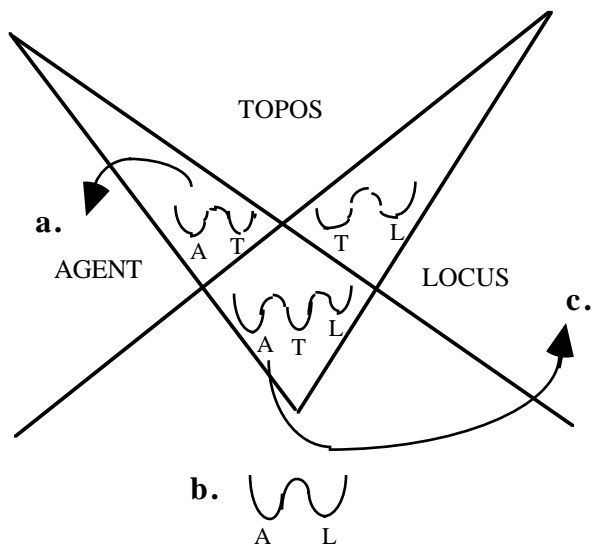
- (8)
- a. La bombe_{AGT} détruit la voiture_{TOP}
 - b. La main_{AGT} appuie sur le bouton_{LOC}
 - c. Le train_{AGT} transporte le paquet_{TOP} à Lyon_{LOC}

hvor **agent**, uagtet sit semiske indhold (\pm animeret), ganske i overensstemmelse med sin rollebestemmelse forårsager en tilstandsændring i a. og c., og **agent** i b. uafgrænset udøver en aktivitet.²⁵ Katastrofisk kan (8) skematiseres som følger:

²³ (1983, 39).

²⁴ "The Case for the Case" [1968]. Citeret efter Dik (1978, 40).

²⁵ Jf. note 8.

Figur 3

I baningen a. degenererer **topos**-attraktoren ved **agent**-rollens indvirkning.²⁶ Dynamikkens retning er den modsatte af regenereringsbaningen i (4 f). b. er identisk med (3 c). c. derimod fortjener en uddybende kommentar. Baningen er en kompletterende afledning af gavens morfologi (sml. (4 h), hvor giveren (toget) selv bringer gaven (pakken) frem til modtageren (Paris). Dvs.: En situation med tre aktanter afløses af en situation med to aktanter og afsluttes i en situation med én aktant. Tre momenter i samme dynamiske udvikling med to katastrofiske overgange: En indfangning ved **agent** af **topos** efterfølges af en indfangning ved **locus** af **agent** plus **topos**.²⁷

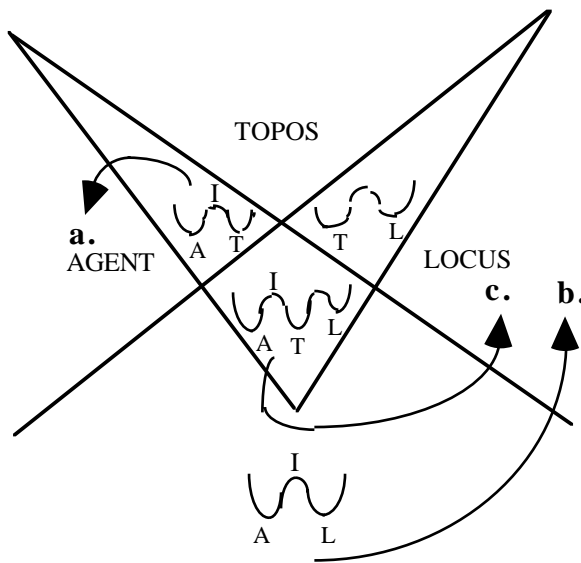
Hvor de semantiske (makro-)roller i (1) således fuldgyldigt gør rede for sætningerne i (7), kræver sætningerne i (9) derimod en tilforordnet **instrument**-rolle:

²⁶ Attraktorens aktant går her til grunde i modsætning til eksemplet med *entrer* og *tomber*. Jf. diskussion ovenfor.

²⁷ Denne komplettering af gavens morfologi er formuleret i Brandt (1994).

- (9) a. Pierre_{AGT} détruit la voiture_{TOP} avec une bombe_{INST}
 b. Pierre_{AGT} va à Paris_{LOC} par le train_{INST}
 c. Pierrette_{AGT} transporte le paquet_{TOP} à Paris_{LOC} par le train_{INST}

Korzen et al. definerer **instrument** intuitivt som en entitet, der medvirker til at udføre en handling.²⁸ Rollen er således knyttet til **agent** som en komplementær “hjælper” i realiseringen af handlingen, dvs. som en “maximumkontrollerende” faktor på overgangen mellem **agent-** og **topos/locus**-attraktorerne.²⁹ For eksemplerne i (9) får vi herefter følgende skematiseringer med udfyldt **instrument**-rolle:

Figur 4

Forskellen mellem baningerne i (9 a, c) og de dynamiske udviklinger i (8 a, c) er, at **instrument** i (9) er leksikaliseret som semantisk rolle.

²⁸ Jf. Korzen et al. (1983, 39). Sml. Blake (1994, 69): “The means by which an activity or change of state is carried out.

She squashed the spider with a slipper”

²⁹ Dette svarer til Per Aage Brandts bestemmelse af **instrument** i forhold til **agent**: “L’agentif et l’instrumental sont donc complémentaires : l’un augmente la force d’attraction de l’état résultatif, l’autre réduit la résistance de la barrière qui s’y oppose” (Brandt 1994).

Derudover er dynamikkerne de samme: Om bilen bliver sprunget i luften af bomben alene eller af Pierre ved hjælp af bomben kommer for **agent-topos**-dynamikken ud på det samme, ligesom det for den dynamiske udvikling er ligegyldigt, om det er toget alene, eller om det er Pierrette med toget, som bringer pakken til Lyon/Paris.

Forfatterne foreslår ligeledes en ekspansion af **locus**-rollen i sætninger af F-prædikattypen ud fra reglen:³⁰

$$(10) \quad \text{LOC} \longrightarrow \left\{ \begin{array}{l} \text{LOC} \\ \text{PROV} \\ \text{PROV, LOC} \end{array} \right\}$$

hvor PROV står for **proveniens** og intuitivt defineres som udgangspunkt for en bevægelse, eksempelvis:³¹

- (11) Pauline_{AGT} transporterer le paquet_{TOP} de Paris_{PROV} à Lyon-
LOC

Denne ekspansion forekommer unødvendig, da det gælder for enhver handling, at den foregår på et bestemt sted, og at den følgelig også i givet fald må "sætte af" fra dette sted. *de Paris à Lyon* skal derfor opfattes som et komplekst syntagma, der som helhed udfylder **locus**-rollen, svarende til hvad Michael Herslund og Finn Sørensen kalder en **dobbelt lokativ**.³² Eksemplerne i (13) skal således skematiseres:

- (13) a. Pierre_{TOP} tombe du toit dans la cour_{LOC}
b. Pierrette_{AGT} va de Paris à Lyon_{LOC}
c. Pauline_{AGT} transporte le paquet_{TOP} de Paris à Lyon_{LOC}

³⁰ Korzen et al. (1983, 41).

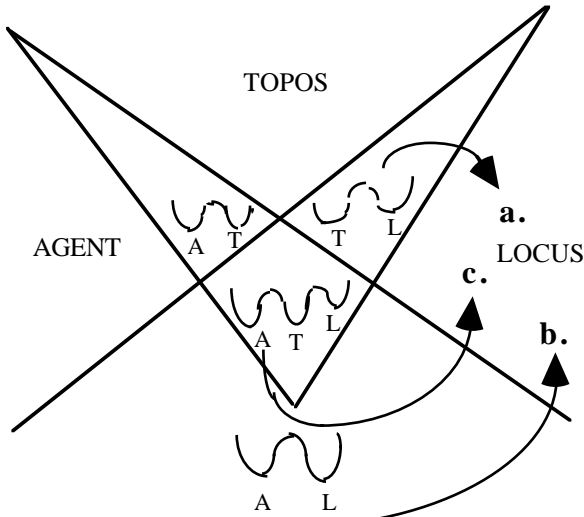
³¹ Definitionen svarer til Blake's definition af **source** som: "The point from which an entity moves or derives.

They got news from home

Since June everything has been all right"

(1994, 70).

³² Jf. diskussionen i Herslund og Sørensen (1987, 7).

Figur 4

En sætning som:

(14) a. Ça marche

falder uden for listen (1), som angiver makrorollernes mulige kombinationer i strenge af mindst to roller. Korzen et al. foreslår her at indføre en nul-rolle eller tom rolle (med mulige ekspansioner). Denne (nød-)løsning er utilfredsstillende. Hvis rolleanalysen skal begribe og beskrive sætningers semantiske dybdestruktur må alle typer sætninger kunne omfattes. Hvordan skal (14 a) da analyseres?

Af indlysende grunde må rollekombinatorikken først og fremmest bringes til at omfatte sætninger med mindre end to implicerede roller. Kun rollerne **agent**, **topos**, og **locus** vil kunne optræde isoleret, hvori-
mod **instrument**, som afledt rolle, kræver tilstedeværelse af makro-
rollen **agent**:³³

(14) b. Pierre_{AGT} vit

c. Il est tard_{LOC}

³³ Eksempel (14 c) figurerer ikke hos Korzen et al. At **locus** her optræder (syntaktisk) isoleret strider tilsyneladende mod bestemmelsen af rollen som referencelokalitet for noget andet. Modsigelsen er dog kun tilsyneladende, for så vidt **locus** i eksemplet *Il est tard* kan siges semantisk at implicere en norm, **i forhold til** hvilken talens tid måles.

Men også sætninger med verber som i (18 d) *pleuvoir*, o. lign. “meteorologiske verber” må kunne omfattes:

(14) d. Il pleut

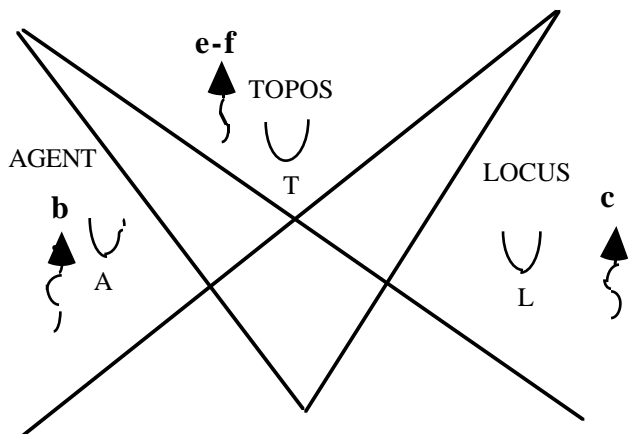
Frem for at tilskrive en neutralt konstrueret sætning som (14 d) en nulrolle eller at lade den forblive uafklaret forekommer det muligt at indfortolke den i en rolle-semantisk sammenhæng som en neutral verbal-syntaktisk afledning af en nominalkonstruktion svarende til:³⁴

(14) e. Il tombe de la pluie_{TOP}

På lignende måde kan sætning (18 a) analyseres som en syntaktisk neutral fæno-realisering af en dybdesemantisk nominalstruktur som:

(14) f. Les affaires_{TOP} marchent

De semantiske rolletilskrivninger kan herefter skematiseres som kontinuerte baninger³⁵ i sommerfuglens katastrofemængde:

Figur 5

5. Og så...

Skematiseringen af de semantiske rollers dynamiske interrelationer er i denne fremstilling, i forhold til rolleanalysen hos Korzen et al., betonet

³⁴ Korzen et al. nævner muligheden, men tager ikke endelig stilling.

³⁵ Svarende til udfoldninger af det simple minimum $V=x^2$ langs en tidsparameter t . Jf. Wildgen (1982, 36).

som egentligt semantiske, dvs. som principielt uafhængige af den syntaktiske realisering. På denne måde har det været muligt, uden indførelse af en nul-rolle, at skematisere sætningskompositioner (på fransk) i form af topologiske baninger eller tilstande.

Den valgte katastrofeteoretiske tilgang til semantiske roller har således ikke blot muliggjort en indfortolkning af syntaktisk avalente sætningskonstruktioner i en konsistent semantisk rollekonfiguration, men også, i forhold til Thom's og Wildgen's arketyperiske skemaer, en egentlig rolleskematik af konnexe udviklinger.

Ambitionen for rolleanalysen i katastrofisk udstyr må være, uafhængigt af den syntaktiske kodning, at kunne afdække nogle elementære dybdesemantiske dynamikker ved hjælp af et begrænset rolleinventar. Opgaven må herefter bestå i at afsøge de enkelte aktantielle udviklinger for deres grad af dynamisk korrespondens med henblik på opstilling af mulige "arketyperiske" forløb (denne mulighed er kun antydnet her), herunder også at afklare spørgsmålet om mulighedsbetingelsen for (re-)genereringen af sætningers forskellighed.

Bibliografi

- Blake, Barry J. (1994): *Case*. Cambridge: University Press.
- Brandt, Per Aage (1994): "Pour une phrastique intégrale". Forskningspapir, Center for Semiotisk Forskning, Aarhus Universitet.
- Bundgaard, Peer F. (1993a): "Critique de la raison cognitive". *Arbejdspapir* 6, Center for Kulturforskning, Aarhus Universitet.
- Bundgaard, Peer F. (1993b): "Det transcendentale kompromis" in *Almen Semiotik* 6, 58-84.
- Bundgaard, Peer F. (1995): "Morfologiske typer og intellektuelle tokens" in *Almen Semiotik* 9/10, 63-83.
- Bundgaard, Peer F. (1996): "Etude II : La circularité constitutive - un plaidoyer". Ms.
- Dik, Simon (1978): *Functional Grammar*. Amsterdam: North-Holland.
- Herslund, Michael (1996): En diskussion af semantiske roller. In: Lone Schack Rasmussen (ed.): *Semantiske roller. Odense Working Papers in Language and Communication* 10, 7-20.
- Herslund, Michael og Finn Sørensen (1985): *De franske verber. En valens-grammatisk fremstilling. I. Verbernes syntaks*. L'Institut d'Etudes Romanes de l'Université de Copenhague.

- Herslund, Michael og Finn Sørensen (1987): *De franske verber 2. En valens-grammatisk fremstilling. II Klassifikation af verberne*. Samfundslitteratur.
- Korzen, Hanne, Henning Nølke, Henrik Prebensen og Finn Sørensen (1983): PC-Grammar: an alternative? In: *Acta Linguistica Hafniensia* 18.1, 5-52.
- Lund, Steffen Nordahl (1994): Modeling Verbal and Nonverbal Interaction - a Catastrophe Theoretic Contribution to the Intergrammar of Arndt and Janney. In: *Hermes* 12, 141-157.
- Nølke, Henning (1994): *Linguistique modulaire: de la forme au sens*. Paris-Louvain: Editions Peeters.
- Rasmussen, Lone Schack (ed.) (1996): Semantiske roller. *Odense Working Papers in Language and Communication* 10.
- Stjernfeldt, Frederik (1992): *Formens betydning. Katastrofeteori og semiotik*. København: Akademisk Forlag.
- Tesnière, Lucien (1959): *Éléments de syntaxe structurale*. Paris: Klincksieck.
- Thom, René (1972): *Stabilité structurelle et morphogénèse*. W. A. Benjamin, Inc. (Deuxième Édition, revue, corrigée et augmentée. Paris: Interéditions 1977.)
- Thom, René (1980): *Modèles mathématiques et morphogénèse*. Paris: Christian Bourgois .
- Wildgen, Wolfgang (1985): *Archetypensemantik*. Tübingen: Gunther Narr Verlag.
- Wildgen, Wolfgang (1982): *Catastrophe Theoretic Semantics*. Amsterdam: Benjamin.